

De impressionu. Meteorologicarum
materia Cap. 2um

Solent virtute, et calore solis, et reliquorum astrorum influxu
elevatione a terra, et ab aqueis locis, ut ex mari, fluminibus, et paludibus,
subtiles, et tenues, quidam fumi, qui si multum subtiles fuerint vehementer
calidi et sicci, dicitur exhalationes, si vero densiores calidi temperate, et humidus,
vapores appellantur. duplex igitur est impressio meteorologicarum materia
proxima, vapor inquam, et exhalatio, quod Aristoteles cap. 4° lib. primi ait.

Conueniunt porro vapor et exhalatio quod calida sint ab extrinseco,
virtute scilicet solis, et aliorum astrorum agibus eleuantur, conueniunt
etiam quod sint ab intrinseco, et suapte natura frigida, quoniam retinet substantiam
aqua vel terra qua suapte natura frigida sunt differunt vero quod exhalatio
elevatione a terra locisque siccis, vapor autem, ab aqueis. Denique quod
exhalatio est calida et sicca, vapor autem calidus, et humidus, quia de causa ait
Aristoteles cap. 3° lib. primi exhalationem esse ignem in potentia pro pinguis, vaporemque
vocat aerem cap. 8° eiusdem lib. Denique exhalationes cum sint leuiores,
facile infimam, et mediam regionem aeris penetrantes ad supremam perue-
niunt: vapores autem minus leues ad mediam ascendunt, et interdum in infima
permanent.

Illud autem est animaduertendum Alberti Magni tractatu 4° cap. 1° quem
sequitur Panellus tractatu 3° cap. 1° afferere vaporem esse duplicem,
alium calidum et humidum, ex quo impressiones aerea generantur,
alium frigidum et humidum ex quo generatur impressio aqua. Exha-
lationem quoque duplicem esse, aliam calidam, et siccam, ex qua impressio
ignita generatur, aliam frigidam et siccam ex qua generatur ventus, et
terramotus. Ceterum haec sententia contra Aristoteli est ubi ubique de
vaporibus ex exhalationibus calida esse eo ait, non autem frigida;
quod intelligitur quod quia a terra eleuantur, Nam postea infrigidari possunt.
ut ex dicendis patebit; potest quod id ipsum probari primo quia omne frigi-
dum suapte natura est graue, quod si vapor et exhalatio frigida essent quoniam
exhalantur virtute solis non ascenderent.

2° quia ut Ar^{ist} ait cap. 3° vapor nō ē aliud quam aqua se
 erectio, i. partes aqua segregatae, sursumq; eleuatae, sed p^{er} aqua nō
 eleuantur nisi per calorem. 3° vapor dum eleuatur, et ascendit co
 lidus ē. Eadem probatio fieri p^{otest} de exhalatione qua ē terra secessio.
 vnde colliges iuxta p^{robabilior}em sentiam vaporem ēē substantia aqua
 redactam ad tantam raritatem, cum qua p^{otest} adhuc conseruari forma aqua,
 Similiter exhalationem ēē substantia terram redactam ad quandam ra
 ritatem cum qua conseruatur adhuc forma terrae. Ceterum vapor
 q^{ui} actu non habet dispositiones nales aqua sed aeris Ar^{ist} ab Ar^{ist} cap.
 3° lib. primi potū propinqua ēē aqua. At cap. 9 vocatur aer vbi ani
 maduertim^{us} ē exhalationes p^{otes}t extrahi a mixtis corporibus vt acadaue
 ribus et lignis incensis qua non habebant nam terra, sed eorum corporu
 aquibus exhalantur. Inuicem quoq; ma^{xim}a Sarum impressionum methe
 orologicarum ē aer qui p^{er} se ē sum in visceribus terra, sum in infimo
 vel media regione aeris condensatur, redditurq; vaporis simul retinens
 adhuc formam substantia^{lem} aeris, idq; imposita, vt proxime conuertatur in
 nubem vel aqua.

De proxima ma^{xim}a, efficienteq; proxime
 impressionum ignitarum Cap. 3°

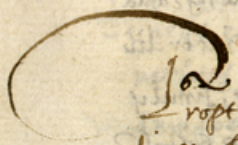
Dicitur deinceps de singulis impressionibus metheorologicis ab his initiū
 sumemus, qua in supremo regione aeris frequentius fieri consueuerunt
 quales sunt ignita, ac primū explicandū ē, qua sit earum proxima ma^{xim}a,
 quod etiam p^{rimū} efficiens. Illa igr^o proxima Sarum impressionū
 ē exhalatio calida et sicca, expers o^mn^{is} humiditatis aqua, affecta t^{er} abiquo
 humiditate aerea, viscosa, et pingui, debet aut ēē expers humiditatis aqua
 q^{ui} si humiditas vim extinguendi flammam, prohibendiq; inflammationem
 eius corporis, in quo ē vt cernere ē in viridi ligno, ac p^{ro}inde si exhalatio
 t^{er} humiditate affecta eēt, aut nullo modo, aut vix inflamari p^{otes}t.
 cum t^{er} ma^{xim}a proxima Sarum impressionū talis ēē debeat vt facile in
 cendi valeat, debet etiam ēē affecta humiditate aerea, et viscosa
 q^{ui} nisi haec adsit non inflamabitur exhalatio. Est n^{on} sumo^{rum} humi
 ditatis sabulum ignis, a quo etiam nutritur & conseruatur, tandemq;
 ignis durabit, quando ipso p^{er} se durauerit vt satis p^{otes}t in lucernis
 et lampadibus in quibus ignis deo conseruatur. vnde fit vt cineres
 qui

qui suaptend sunt siccū quia sunt hac humiditate desitui non
inflamentur quantumcumq; ab igne calefiant.

Causa v^o efficiens proxima harum impressionum duplex traditur
ab Astr^o cap. 4° lib. primi, si n̄ inflamanda exhalatio ad 3^{am} regionem
aeris perveniat ibiq; inflametur causa proxima erit motus localis quod
rapitur simul cum aere ad motum primi mobilis. Secum per hunc motum
Paulo aut augetur calor exhalationis, atq; ita inflamatur. Quod si exha-
latio non perveniat ad 3^{am} regionem aeris, sed inflametur in medio, aut
prope mediam, causa efficiens proxima inflammationis erit motus quo pellitur
a frigiditate aeris, aut nubis existens in regione aeris. Per talem n̄ motum
augetur calor exhalationis, atq; ita incenditur. praeter has causas alias quoq;
adiungere possumus inflamantur n̄ quoq; exhalationes in suprema regione
aeris quamquam ab igne vicino. In media v^o hac infimo soepe, aut sola
anti parvissimū aeris frigidi circumstantis, quo paulo putandum ē inflamari
exhalationes super capita eorum qui in patibulis pendent ut infra dicemus

De varijs figuris impressionū ignitarū

Caput 4um

Propterea varijs dispositiones exhalationū quo ad subtilitatem et crassitudi-
nem levitatemq; maiorem, aut minorem, solent in pressioes ignitas
varijs referre figuras ut Astr^o docet cap. 4° lib. N. modo enim mutantur
figuras columna, modo aspa, modo capra saltantis, et aliarū rerum, item
si exhalatio multa fuerit longa et lata adeoq; subtilis ut cito possit
tota inflamari, si tunc incendatur, apparet flama tanta ut noctem cla-
visumam reddant. quod si elevetur exhalatio non aequali subtilis pars
subtilior supra crassionem elevatur, tuta q; simul inflamata apparet colum-
na cuius basis sit ex parte crassiori inferiorem locum occupantem, si
v^o exhalatio fuerit aequali subtilis, nō tñ aequali q; calida partes cali-
diores plus elevantur, et sic exhalatio valde longa, latitudinis aequalis
q; exigua, quae tuta simul inflamata apparet aspa. si aut exhalatio

Longa

Longa sit valde et exigua latitudo, non tñ uniformis latitudo in
 in cipratq; successive ex una parte inflammari, tunc referre similitu
 dinem capra saltantis, *Aut* n tunc exalatio inflammata veluti co
 pra saltare; quod si exalatio sit crassitudinis uniformis, et v abse
 subtilis ita ut brevi inflammata consummatur, tunc si inflame
 tur successive apparet Sydy volans, seu Stella cadens, tunc n
 adeo celeriter incenditur ut eadem pars ignita moueri ~~videatur~~
 non alit, ac cum incenditur fumus lucerna fumantis, alteri lu
 cerna supposita, atq; adeo ipsa lucerna que supponitur. quod si
 exalatio crassa e, neq; brevi inflammatur apparet turris, deniq; si
 nec valde crassa sit nec celeriter inflammatur apparet ceruus in celsis
 exijs facile erit conijcere causas aliarum figurarū, quas impressioes
 ignita referre solent. Aliquando tñ in minima regione aeris proprie te
 rram sunt nonnulla impressioes ignita, habentes figuram lucerna
 ardentis qua aliqui apparent super semeterio, aliqui supra capito
 rum qui in paribulij pendunt. Ha v impressioes sunt ex exalo
 tio nubibus visibilib; qua eleuantur a coloribus solis ac adaueribus, si gidi
 ditate n, nobis coguntur in vnum locum in quo vniuntur, per anti
 paritatem eiusdem frigiditatis earum calor intenditur, et ita inflama
 tur. Apparent Sa impressioes frequentius de nocte, non aut inter diu
 vel, quod tunc no inflamentur, ^{vel} quod luce solis occultentur; similis
 figura apparere solet in summitate mali nauigantibus, id q; post Sa
 gam tempestatem, solet q; signū ee ^{signū futura} ^{tranquillitatis} ^{tempestatum}, tunc u
 ventij cessantibus datur locus exalationis, et nau eleuatis ut in vnu
 locum conueniant, qua inflammantur ob frigiditatem nobis ferant
 peritissim. Interdum etiam impressioes ignita apparent interdum
 cum s. earum magnitudo, et claritas tanta e et nobis sunt adeo
 propinqua, ut non occultentur lumine solis, ex quib; licet colli
 gere, impressioes ignita gvari possē in orbis regionibus aeris, quod
 ex superiore etiam cap. manifestum e.

De nubibus

De motibus et natura impressionu
ignitarum Caput 5um

Omnēs impressiones ignitæ quæ sunt naturæ ignis naturæ feruntur sursum ut Aristoteles docet cap. 4° poë. Nihilominus alijs motibus moueri præternaturam aut contra naturam. quæ namque generantur in supremæ regionis aeris præter naturam naturæ ferri possunt simul cum aere, ad motum orbium celestium quæ sunt in mediâ regione aeris cum ab ipsius fugiuitate pelluntur in eam partem moueri solent versus quam pelluntur ita ut, ut si exhalatio impulsio quo ad vim ascendendi quam habet fugeretur valde a virtute impellente deorsum, moueatur deorsum. si autem non multum superetur moueatur ad latera, motu resiliationis, non autem atque ossa sicut ceraforum digitis compressa ad latera resiliunt, digitus uno comprimente partem superiorem, et aliam inferiorem, quæ etiam hoc ventur infra docuimus ad latera mouentur. Quod vero attinet ad naturam impressionum ignitarum sunt qui vellent eas differre sicut inter se, præter varias earum figuras et motus. Cæterum cum hæc figurarum, et motuum diuersitas ab extrinseca proueniat congruis verisimilius est eas esse eiusdem speciei, et quod de natura ignis quod Aristoteles docet cap. 4°.

De cometa Cap. 6um

De cometâ disputat Aristoteles lib. 1° cap. 6° et 7°, cuius autem proxima natura eadem est, atque præcedentium impressionum nisi quod non nullas addit conditiones. Itaque debet exhalatio esse calida, et sicca, viscosa, multa, in his cuius partes inter se coherant. Nisi non est multa, eiusque partes bene cohererent, ut tota natura inflammaretur, parumque duraret, et ut cætera impressiones ignitæ de quibus dictum est, cum in longe ab se habeat cometâ, cuius efficiens proximo, a quo prædicta exhalatio inflammatur generatur, cometâ est, vel motus quo agitatur, suprema regio aeris in qua cometâ generatur, ut statim dicemus, vel aliqua pars ignis descendens aspera ignis quæ

fuit

qua hinc ut Ar ait cap. 7° nec tanta fit ut statim sem exhalationem consumat
nec tam parua ut statim extinguatur ab summi ditate exhalationum quemadmodum
solet paruus ignis olei summi ditate sufficari. Sed tanta ut cum mediocritate
quadam superet summi ditatem viscosam exhalationis eamq; incendat

Cometa.

Cometarum v^o figura varia est et h^{ic} Ar duplicem tantu^m assignet. si enim eni
ma sit in medio crassior, in extremis v^o partibus rarior et subtilior, ut tanqua
stella cincta, hinc n. admodum crimum radios circumquaque diffundit qua
quidem proprie d^r cometa. Quod si h^{ic} exhalatio solum protendatur versus
unam partem, Idq; longe instar caudae d^r stella caudata: si v^o noⁿ tam
longe d^r barbata. Aliq^u etiam versus duas p^{ar}tes protenditur, quod si summo
exhalatio adeo densa est ut non protenderetur vi caloris, secundum partes
extremas, et h^{ic} inflammaretur, appareret stella igneo^m corpus, solet aut
cometa apparere tanta magnitudinis, quante nobis apparent stelle. Ar h^{ic}
Seneca visum fuisse cometam magnitudinis solis. Sunt et cometaru^m varij
coloris: Interdum n. apparent rubri ut ferru^m ignitum, Interdum etiam
clariores, interdum obscuri, cuius varietatis causa est varia maⁿ dispositio.
Nam quo rarior est exhalatio eo cometa clarior apparet, quo v^o densior est
eo cometa v^o obscurior. quanta^m porro cometa in supremam regionem aeris quod
ex eorum motibus aperte colligitur, rapiuntur n. ab oriente in occidente
anv^{er}su primi mobilis quod non convenit media^m infimae regionis, ut p^{er} ex motibus
orbium et venturum, licet aut circulariter moueantur motu diurno, Longiori
h^{ic} spore indigent ad conuersionem integram complendam quam orbis caelestes
qm^{ia} cum aere et ignis non sint corpora solida adiquantulum deiciunt a
motu orbium caelestium, Et eo magis quo partes, aut ignis a celo longius dis
tant. Unde est ut cometa tardius semper errantur, Seneca h^{ic} asserit se
uisse cometam moueri a Septentrione in occidentem per meridiem cuiuscum
aut eest man^u qua nutatur, quam flamma incendendo sequitur, ut videre est
in Pupae. sunt n. potissimum extra tropicos tum ad a^{nt}icum, tum ad
Septentrionem, qm^{ia} sub Zodiaco p^{er} ni^mium solis calorem noⁿ p^{oss}unt exhalo
tiones bene causari, quod a^gnitivem cometa requiritur: quamqua^m negm^{us}
non est aliq^u etiam fieri sub Zodiaco ut Ar ait. Aliq^u sub aequinoctiali
apparuit cometa, sunt aut^{em} cometa non nunquam a^{nt}ico spore sepius
autumali qm^{ia} hinc est ea sufficiens ad exhalationes eleuandas, et caloris
temperies facile permittat, eas bene conglobari, quod in a^{nt}ate non
sic

sic permittitur. Verno aut tpe no e florum calor sufficiens ad elevand
 tantam exhalationum copiam quanta ad cometarum generationem requiritur. Hyeme
 v, et frigoris et humiditatis aquea repugnat inflammationi; no e in regno
 aligno. Sic etiam sporibus apparere. Durant in Cometa plus minuzve frigoris
 quantitatis materia qua nutriuntur. ut in lucerna inflamata, tandem durat quod
 diu eius nutrimentum, sic etiam Cometa tandem perseverat, quandiu sunt exha-
 lationes quibus nutriuntur. Nee solum istis exhalationibus nutriuntur in qui-
 bus primo, sed etiam alijs de novo accidentibus. Solent etiam plures cometae
 simul generari, ut sic tradit cap. 6.

Est aut cometa signum commotionum bellorum, litium, seditionum, fac-
 tus simul de causa quae spore quo generantur cometae dominatur calor et siccitas,
 qua corpora aere summo accendunt. Significant etiam cometae
 futuros terremotus, sterilitatem, famem, et alios morbos pestemque. Causa
 vero est quod cum eo tempore magna sit copia exhalationum ex ipsi in terra
 visceribus inclusis sunt terremotus ut infra docebimus quia etiam eo tempore
 plurimum dominatur calor et siccitas, deficit pluvia ac proinde fuges, fructusque
 reliqui deperunt unde oritur famel quod vero exhalationes calidae, et siccae
 venenosa sunt, aerem inquinant aquo per respirationem abstracto aere in corpo-
 ra inquinantur, sicque oritur pestis, et caetera morborum genera. Eademque
 quoque de causa sunt signa tempestatis, et ventorum, nam cum e magna
 copia exhalationum ex ipsis super terram existentibus, ventis maxime
 excitantur ut infra docebimus. Excitatis autem istis ventis consequens est ut
 magna tempestas in mari excitentur, peculiariter vero dicitur cometae prin-
 cipibus mortem potendere, quod aer infectus summo exhalationibus quarum
 sunt magna est copia principibus delicatis, et tenerioribus solet facillime
 nocere quam rudibus agricolis.

De tonitruo, fulgure,
 & fulmine Caput 7um.

De istis agit Aristoteles ultimo cap. lib. 2, et initio lib. 3, sunt autem hoc modo.
 quamquam sit ut pariter, elevehur vapor calidus atque humidus, atque exha-
 latio calida et sicca pariterque ascendat in mediam aere regionem
 ubi quod contingit exhalationem calidam et siccam, nube ex diebus va-
 pore

165
fere genita veluti pelle circumdari ff ana paristajim, velementi q
exhalatio ipsa conglu batur, atq; incalifat, et exitum. Sine inde petes
nubem concutit, quam cum versu p^{em} inferiorem qz debitor e
frangit, egreditur fulmen, hoc e exhalatio inflammata; manifestatio
ve. Suius luminis dr fulgur, inflammatur autē exhalatio, vel ante egre
sum, pra nimio calore, per anti peristajim achy e, vel in ipsa concussioe
sue egressu sicut ex concussioe lapidum, exatantur similia. Sonus
v^o ille qui ex nubis concussioe oritur dr tonitruum, et licet fulgur et
tonitruum simul sunt semper tn fulgur prius vr quam tonitruum audi
atur, idq; hoc deca, qm luminis spes in instanti ad visum pervenit
no, non spes soni ad auditum, cui rei argumenta sunt qui ligna ca
dunt in silvis quos prius videmus securim in altum altum eleuare
ut denuo feriant, quam ad aures nostras prius iohis sonus deveniat. Id
quoq; ex pulsu hircemium, ut Aris exemplo utamur perspicit licet, nam
cum remiges ad impellendos remos 2° applicantur, tunc deniq; prius
in pulsione sonus ad aures pervenit, quem ad modum vero in terra
ex concussioe vaporis cum exhalatio e gnrantur lapides, ceteroq;
numeralia; ita quoq; interdum contingit, in superioribus lapidem
gnrari ex infectione diutino exhalatiois exhalatiois, et eius con
cussioe cum nube qz e frigida et aquosa; Hic aut lapis cum ful
mine deiechis cuneus fulminis vocatur, fulmen v^o ad terram propulsu
ff suam subtilitatem corpora rara, et molia abess e nocumento per hastes
in interiora magis densa, magisq; resistentia solet plerumq; deseruire
ipso confregendo, vel adurendo. Nam intacta veste solem consumit
et carnibus relaxis saepe ossa adurit, gladium quoq; frangit vagi
nam nihil edens, et ut Ar refert lib 3° cap 1° fulmine Lar, vel ferru
quo scutum tegitur, ligatur, cum interea lignu ipsum no laedit.
Causa horum oium vt Ar eo loco ait e est qm fulmen ff suam
subtilitatem, et horum rerum raritatem prius defluit, et praterit
quam laedere possit, quo pacto flamma ynis manu celeriter per
ipsam transeuntem non laedit. It v^o in rebus densis magisq; resisten
tibus amplius immoratur quo circa ea multa infert nocumenti. //

De terra

De terra motu Caput 8.um

De terra motu dixerit dr. lib. 2° cap. 4° et 7°. fit aut. hoc modo.
 Virtute solis, et aliorum astrorum contingit plurimas generi exsala-
 tiones in concavitatibus terra quae quidem ita inclusa egredi nequeunt
 eo quod terra nimis compacta sit ob frigiditatem circumstantem, aut
 pluviam proximam praecedentem, exitumque petentes terra concidunt, quo
 modo terramotum efficiunt, qui si latum fiat tremor dr., si vero elevatio
 fiat collis in altum dr. pulsio quo terra motu contingit civitates opprimi
 montes effici, aut etiam verti. Si n. exhalatio multa sit terrae plurimum
 resistat exhalationum egressui, solet terram sursum elevari, si aut exha-
 latio non sit multa, aut terra non plurimum resistat, quod melius sit, et dissoluta,
 tunc eoque terram elevat quousque exitum inueniat. Labrings plerumque
 exhalatio per terra latera quo passio fit tremor terra qui frequenter
 fieri solet quam alius terra motus, & hoc.
 quam alius terra motus qui pulsio appellatur, auditur aut. aliquid sonus
 multo ante terramotum ex concussione exhalationis ad latera terra ge-
 nitus, caeterum durationem habet iuxta exhalationis magnitudinem, et fir-
 mam solidamque terra compactiorem.

Signa aliquot futuri terramotus sunt, unum quidem si mare nullo vento
 spirante subito intumescat, alterum vero si aqua in minimo puteo tur-
 bulenta sunt interdum solet cum terramotu egredi flagitio, aut quod
 exhalatio in visceribus terra inclusa magno impetu egrediens inflammatur,
 aut quia in visceribus terra pars aliqua terra sulphurea continetur
 quae simul cum exhalatione per motum illum vehementer inflammatur,
 quandoque accidit ut cum terramotu tanta cinerum copio egrediatur ut agros
 operiat, ut accidit in Sicilia, et quibusdam insulis de moro vulgo appello-
 tis quae iuxta insulas Blolucas esse dicuntur. Idemque contingit superioribus
 annis in insula S. Michaelis, id propterea fit non quod tum cineres gene-
 rentur cum sit terramotus, sed quod prius in summo locis generentur
 per inflammationem sulphuris perpetuo indichis locis ardentis qui postea pellu-
 tur motu terra facti. In his vero locis ubi montes ardere solent verisimile
 est saepius fieri terramotum ab ipso igne ex sulphure genito, cum n.
 ignis

ignis varius fit multo quā sulphur efficitur et concavitate montium
quae sulphur capiebant non possunt totum ignem capere atq; idcirco fit
ut ignis ita inclusus, terram sursum pellat qua etiam roe pulvis sursum
hurribus suppositus, et incensus eas evertit sursumq; propellit.

De ventis Cap. 9

De ventis dixerit Ar. lib. 2.º cap. 4.º et 6.º, tria v.º potissimu ex
plicabimus, imprimis cas ventorum, deinde situm et noia ex veterum et
recentiorum sentia: postremo proprietate, quod attinet ad primu ma-
ventorum e ex abatio calido et sicca, non hi valde subtili, nec ad
modum viscosa. causa v.º efficiens remota e calor solis, et alioru
aethrorum quo eleuantur ex abatioes proxima aut e frigiditate media
regionis aqua dicta ex abatioes sursum ascendere nitentes, deorsum
pelluntur, simulq; leuiter ipsaru perquam sursum nituntur ferri, cum
n frigiditas mediae regionis mediae regionis nitatur nitatur ex abatioes
deorsum pellexe, ipsa v.º nitantur ascendere, mouentur ad latera, nisi
magna sit vis impellens deorsum atq; hoc in ca. e vt venti plerunq;
ad latera moueantur prater nam se etiam ras huius rei ascribi vir-
tutibus aliquorum aethrorum ex illo n. mutuo concursu cum media re-
gionis aeris frigida ad summu colligitur ex abatioes moueri ad la-
tera: sed quo magis in hanc partem quam nullam moueantur no
plana colligitur. Accedit etiam quod mutatio ventoru no fit nisi certis
quibusdam mensibus, et temporibus: virtutibus igr. aliquorum aethroru
ascribendum e, quod venti nunc ex p. septentrionali spirant nunc
ex australi, vel alia vni parti, ex dictis colliges falsam ee opinionem
eorum qui negantes ventos fieri eo modo quo diximus, asserunt ventu
no ee aliud quam aerem motum, non explicantes aquo, et quo pacto
moueantur, de quorum num. fuerunt plurimi plerorum quos Ar. refert
et impugnat, et quos Seneca postea assecutus e.

Notandum e tamen vapores etiam poee ee sufficientem mam ventoru
quod probari pt, imprimis qm non vr ee ras illa cui partes vaporum
calidiores non pellantur deorsum ad frigiditate mediae regionis qm
pelluntur

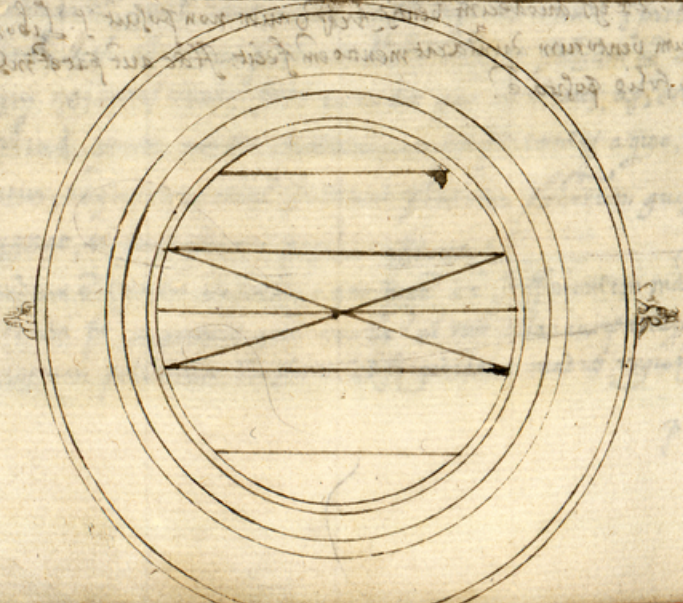
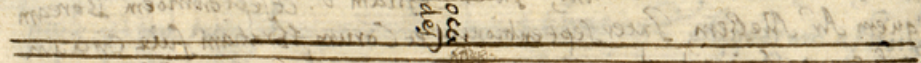
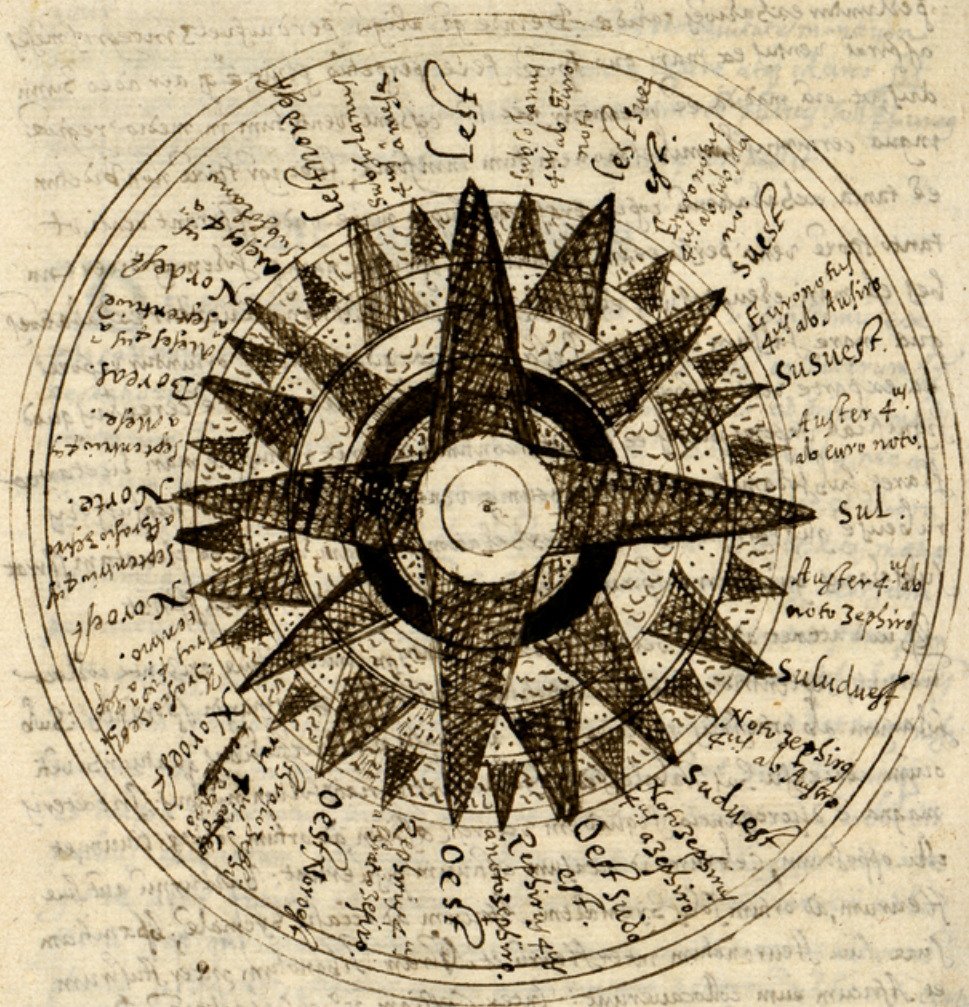
de quibus dicitur in 1. cor. 12. 13.

peduntur exhalationes calida. Deinde quod aliqui per dies vel integros menses
 aspirat ventus ex mari quo spore fere perpetuo spiritus, et quod aer adeo sumi-
 dus, ut omnia madida esse videantur, nec tamen cessant venti, tum in medio regione
 in qua ceruimus lambeles moueri, tum in infima; Hoc igitur spore non videtur
 esse tanta exhalationum copia praesertim supra mare unde spirant venti, ut
 tanto spore veni perseverare queant. Propterea namque solumus dicere nu-
 bes ex mari eleuatas non esse salvas, quod cum ipsi non eleuentur exhalationes
 qua mare saluum efficiunt. Porremo quia qua ex parte oriuntur vapores
 ea ex parte venti aspirare solent. Nam cum occasus solis est cereuius quod
 significat vapores maris esse eleuatis continuo aspirat ventus ex mari licet antea
 flaret subsolanus, aut alius quicumque ventus: quoniam cum occasus solis
 rubeus est, quod significat magnam exhalationum copiam a terra esse eleuata, spirat
 subsolanus qui et terra spirat, licet quicumque alius ventus antea spirat.

Quod attinet ad 2um, veteres duodecim ventos in sinuore, siue oriente colloca-
 uerunt, septentrionem, et illi oppositum Austrum, a poli mundi spirantes: Sub-
 solanum ab ortu solis, et fauonum ab occasu aequinoctialibus quatuor siue
 cum concensu Saeptabiles, sed Sabuerunt variatis solum nominibus. In ceteris
 magna est discrepantia siquidem veteres Cassiam, ad ortum solis, et fauonum, et
 illi oppositum, Cebrum ad occasum austrum posuerunt: Burturum aut siue
 Heurum, ad ortum solis Syemalem, Africum ad occasum Syemale: Hispaniam
 siue siue Heuro notum inter Heurum et Africum: Libonotum inter Heurum
 et Africum cum collocauerunt; Inter Cassiam vero et septentrionem Boream
 quem Ar Mehem, Inter septentrionem, et Corum, Hbratiam siue Circium
 posuerunt: Ex istis duodecim ventis Arax unum non posuit scilicet Libonotum qua-
 roe undecim ventorum duntaxat mentioem fecit. Haec autem patet in hac figura
 qua verso folio posita est.

defunt in hac pagina dua figura

In qua ventorum descriptio: Hoc vitium est, quod eorum partes rerum nisi
parum respondeat. Nam venti ex omnibus partibus orientis aequaliter spirant,
atque ob eam rem aequalibus etiam intervalis desinunt debent, quod in ventorum
traditioe non est observatum: Circulus n. Arcticus distat a Tropico Cancris 43
gradibus cum in equinoctiali 23 et immediatim ab eodem Tropico distet, unde
facile colligi potest quid in descriptioe ventorum a veteribus positum deinde
raverunt posteriores, viderunt n. Subsolanum distare ab Aequinoctio 23 gradibus
cum immediatim Aequinoctio ab Aequinoctio 43 gradibus: quia inaequalitas in
alijs etiam ventis reperitur. Id incommo dum ut vitarent recentiores oriente
in 8 partes aequales impr. diviserunt inaequalibus intervalis in quibus partibus
8 primae ventis posuerunt, quos Numis appellant. Primum deinde inter
medios ponunt quos Meyas partidas appellant, eos medio loco interspersit
seu praecipuos monstrant Pyramides in Nautico Pixide absq. lilio picta
Inter hos 16 ventis etiam medias ponunt, quos quartas vocant quibus proxi
morum ventorum nomina ponunt, sed addunt etiam 4 ut ab illis desinuant.
ut aut ipsi inter se discernantur explicant aqua venti sunt quatuor, signifi
cantur eos sagittis in nautica Pixide, itaq. 32 ventis constituant, quorum
principesunt Norde in septentrione inter Sunc et Subsolanum quem Sest appe
llant, Nordest collocant. Inter Subsolanum et Austrum quem vocant Subpo
nunt Suest, Inter Austrum et fauoniam quem vocant Soest, Suddest collo
cant: Inter fauoniam et Septentrionem ponunt Nordest. Haec descriptio
apparet 8 et 8 ventis 45 gradibus inter se distare, 8 aut medias ab ipse
distare 22 gradibus cum immediatim: Tandem 32 ventis in Pixide, ori
ente collocatis distare inter se gradibus 11 cum quarta parte gradus: Sicut
v. nomina ventorum cum in seq. figura conspiciuntur.

Quod attinet ad 3um dnm ventos quidem oes ab intus factos eas quali
tates vindicare quas postulant ipsorum forma substantes: cequit oes
calidos sitiantum calorem illum spectos quo a sole, ceterisq. a frigore
natur ipsorum ma, quod si consideres diversa loca per qua ad nos tran
seunt, tunc varias habent qualitates, & conditiones. Septentio n. et qui
ei vicini sunt, qd per loca frigida transeunt ad nos, sunt frigidi et sicc:
Auster v. et qui ei vicini sunt qm perveniunt ad nos per loca humida
ut per mare, et calida, ut per zonam torridam calidi sunt et humidi: